

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/185/2020
Identifikačné číslo spisu: 8314204010
Dátum vydania rozhodnutia: 25.05.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Mario Dubaň
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:8314204010.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Svetlovskej a sudcov JUDr. Ing. Maria Dubaňa a JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD. v spore žalobkyne CHEMES, a.s. Humenné, so sídlom v Humennom, Chemlonská 1, IČO: 31 695 426, zastúpenej spoločnosťou Advokátska kancelária Bröstl & Čentík s.r.o., so sídlom v Košiciach, Rázusova 1, proti žalovanej Z. O. K., bývajúcej v G., O. D. XX, zastúpenej JUDr. Jánom Havlátom, advokátom so sídlom v Bratislave, Rudnayovo nám. 1, o ochranu dobrej povesti právnickej osoby, vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 6 C 23/2014, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 18. novembra 2019 sp. zn. 13 Co 29/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie zamietá.

Žalovanej n e priznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 20. júna 2018 č. k. 6 C 23/2014-262 v spojení s doplniacim rozsudkom z 20. septembra 2018 č. k. 6 C 23/2014-298 zamietol žalobu o ochranu dobrej povesti právnickej osoby, na základe ktorej sa žalobkyňa domáhala voči žalovanej ospravedlnenia za výroky prednesené na zasadnutí Mestského zastupiteľstva mesta Humenné dňa 31. októbra 2013 z dôvodu prednesenia nepravdivých skutkových tvrdení a neprímeraných hodnotiacich úsudkov, ktorými podľa tvrdenia žalobkyne bolo zasiahnuté do dobrej povesti obchodnej spoločnosti CHEMES, a.s. Humenné. Zároveň žalobkyňa nebola úspešná ani v časti uplatneného nároku o zaplatenie nemajetkovej ujmy vo výške 3.000,- eur. Súčasne vyslovil, že žalovaná vo vzťahu k žalobkyňi má nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Súd prvej inštancie v súvislosti s tvrdením žalovanej, že „v Priemyselnom parku CHEMES končia firmy pre zlé podmienky“, dospel k záveru, že nie je daná aktívna vecná legitímácia žalobkyne, nakoľko žalobkyňa je označená ako spoločnosť CHEMES, a.s. Humenné, pričom Priemyselný park CHEMES je samostatnou právnickou osobou zapísanou v obchodnom registri Slovenskej republiky. Ďalej konštatoval, že ostatné výroky žalovanej neboli objektívne spôsobilé privodiť ujmu na právach a chránených záujmoch žalobkyne. Pri analýze jednotlivých výrokov, ktoré predniesla žalovaná na zasadnutí Mestského zastupiteľstva súd prvej

inštancie dospel k záveru, že prvý výrok je skutkovým tvrdením a z celého kontextu nevyplýva, že tento výrok sa vzťahuje na žalobkyňu. Druhý výrok žalovanej vyhodnotil ako výrok obsahujúci jednak skutkové tvrdenia a jednak hodnotiace úsudky, pričom tieto výroky boli prednesené v súvislosti s rozpravou s poslancom, ktorá sa týkala energetického projektu pre mesto Humenné. Jednalo sa o riešenie spôsobu energetickej situácie v meste, pričom táto otázka, ktorá bola položená poslancovi, nebola spôsobilá zasiahnuť do dobrej povesti žalobkyne. V súvislosti s tretím výrokom, ktorý bol predmetom sporu, súd prvej inštancie uviedol, že žalovaná hneď na Mestskom zastupiteľstve bližším ozrejmiením upresnila svoje tvrdenia o tom, že poslanec je zamestnancom firmy Energobyť a táto je prepojená so žalobkyňou, a preto jej prednes nebol objektívne spôsobilý zasiahnuť do dobrej povesti žalobkyne a nejednalo sa ani o nepravdivé skutkové tvrdenie. V štvrtom výroku súd prvej inštancie po oboznámení sa s nahrávkou dospel k záveru, že žalovaná predniesla svoj hodnotiaci úsudok o tom, že kto podpísal predmetnú zmluvu, dopustil sa sabotáže, pričom z týchto tvrdení nemožno jednoznačne dospieť k záveru, že takúto sabotáž mala na svedomí žalobkyňa. Sama žalobkyňa pritom tvrdila, že nikdy s mestom Humenné zmluvu v obdobnej oblasti neuzatvorila a nebola ani v žiadnom zmluvnom vzťahu s mestom Humenné v tomto smere. Aj tento výrok teda vyhodnotil súd prvej inštancie ako nespôsobilý zasiahnuť do dobrej povesti žalobkyne. Pri hodnotení piateho výroku súd prvej inštancie konštatoval, že žalovaná bola v inom konaní subjektom, voči ktorému sa pôvodne žalobkyňa domáhala sumy 200.000,- eur a následne po čiastočnom späťvzati bol predmetom konania nárok na zaplatenie sumy 5.000,- eur, a preto pokiaľ takéto skutočnosti žalovaná predniesla, nejedná sa o nepravdivé skutkové tvrdenia. Vo vzťahu k tvrdeniu žalovanej, že táto žaloba bola podaná z dôvodu, aby u nej boli vzbudené obavy a túto časť výroku adresovala páňovi A., k tomu súd uviedol, že táto osoba bola štatutárnym orgánom žalobkyne do 26. marca 2010, pričom v čase podania žaloby už funkciu nezastávala. Pokiaľ žalovaná vo svojom prednese poukazovala na konanie fyzickej osoby a nie na konanie žalobkyne, tento výrok nemohol zasiahnuť do dobrej povesti žalobkyne. Ohľadom šiesteho výroku, ktorý bol predmetom konania, súd prvej inštancie uviedol, že žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno ohľadom preukázania skutočnosti, že predmetný výrok nebol pravdivý. Bolo na žalobkyni preukázať, že z jej strany boli predložené doklady Mestskému úradu, k čomu však neprišlo. Zároveň súd prvej inštancie vyhodnotil prednesené výroky v kontexte situácie, v ktorej odzneli - a to v rámci zasadnutia samosprávneho orgánu. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 18. novembra 2019 sp. zn. 13 Co 29/2018 rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1, ods. 2 CSP ako vecne správny potvrdil a stranám sporu nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení konštatoval, že súd prvej inštancie vec správne právne posúdil, keď na správne zistený skutkový stav aplikoval správnu právnu normu, ktorú aj správne interpretoval. V súvislosti s tvrdením žalovanej, že „v Priemyselnom parku CHEMES končia firmy pre zlé podmienky“, navyiac uviedol, že z výpisu Obchodného registra nepochybne vyplýva skutočnosť, že spoločnosť Priemyselný park CHEMES je samostatnou právnickou osobou, ktorá je zapísaná v Obchodnom registri a len táto právnická osoba má právo domáhať sa návrhom prípadného zásahu do jej dobrej povesti. V danom prípade je žalobkyňou spoločnosť CHEMES, a.s. Humenné, ktorá teda nepochybne nie je aktívne vecne legitimovaná v súvislosti s vyššie uvedenými tvrdeniami. K odvolacím tvrdeniam žalobkyne, že nemusí byť presne označená dotknutá osoba, ale postačuje uvedenie údajov, ktoré navodzujú spojitosť s určitou právnickou osobou, odvolací súd uviedol, že možnosť domáhať sa ochrany dobrej povesti právnickej osoby je viazaná len pre tú právnickú osobu, ktorá bola špecifikovaná a ktorej názov je zapísaný v Obchodnom registri. Dodal, že právnická osoba Priemyselný park CHEMES je osobou, ktorá je spôsobilá mať práva a povinnosti a bola nepochybne jednoznačne špecifikovaná vo výroku, ktorý predniesla žalovaná. Odvolací súd ďalej konštatoval, že odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie spĺňa všetky náležitosti, ktoré sú vyžadované v ustanovení § 220 ods. 2 CSP, kedy súd prvej inštancie sa zaoberal každým jednotlivým výrokom a zároveň bral do úvahy aj kontext, v akom boli tieto výroky prednesené, teda, že sa jednalo o zasadnutie mestského zastupiteľstva, kedy sú prejednávané otázky všeobecne prospešného záujmu. Doplnil, že pri prerokúvaní jednotlivých otázok potrieb mesta prichádza k nevyhnutnému konfliktu medzi predstaviteľmi jednotlivých koncepcií, ktorého hlavnou úlohou je dospieť k všeobecnému konsenzu, ktorý bude prospešný pre rozvoj mesta ako aj pre potreby jej

obyvateľov. Odvolací súd dospel k záveru, že nakoľko sa v danom prípade jedná aj o základné právo na slobodu prejavu, nemožno pri zhodnotení zásady primeranosti dospieť k záveru, že tvrdenia žalovanej prednesené v rámci debaty o energetickej situácii mesta Humenné mohli byť zásahom do dobrého mena právnickej osoby. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP (súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces) a z ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP (rozhodnutie odvolacieho súdu spočívalo v nesprávnom právnom posúdení veci). Namietala nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia, keďže odvolací súd sa nevysporiadal so všetkými relevantnými skutočnosťami, ktoré v konaní uviedla, a to najmä vo vzťahu k jej aktívnej vecnej legitimácii v spore. Rovnako žalobkyňa namietala nedostatočné odôvodnenie ohľadom ďalších výrokov žalovanej, pri ktorých súd len všeobecne konštatoval, že sa nejedná o neoprávnený zásah do dobrej povesti žalobkyne. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP poukázala na ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu v otázke posúdenia neoprávnenosti zásahu do dobrej povesti právnickej osoby a to napr. R 103/1967, sp. zn. 4 Cdo 212/2007, 1 Cdo 113/2009, 4 Cdo 149/2009, v zmysle ktorej je podľa ustanovenia § 19b ods. 3 Občianskeho zákonníka neoprávneným zásahom objektívne spôsobilým vyvolať ujmu na dobrej povesti právnickej osoby zásadne každé nepravdivé alebo pravdu skresľujúce tvrdenie, ako aj neoprávnená kritika. Odvolací súd sa od nej odklonil i napriek skutočnosti, že v konaní nebola preukázaná pravdivosť výrokov žalovanej. Dovolateľka ďalej uviedla, že v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená otázka, či je vo vzťahu k aktívnej legitimácii žalobkyne potrebné, aby výrok (vyjadrenie žalovanej) obsahoval celé a presné označenie obchodného mena dotknutej právnickej osoby alebo postačuje, ak výrok obsahuje také identifikačné znaky právnickej osoby, prostredníctvom ktorých možno túto osobu spoľahlivo a dostatočným spôsobom identifikovať. Záver odvolacieho súdu, že z výroku žalovanej nebolo možné jednoznačne špecifikovať, že má ísť o žalobkyňu, považovala za formalistický a nesprávny. Žalobkyňa vyjadrila presvedčenie, že pre vytvorenie záveru, koho sa určitý výrok týka, je postačujúce, ak je z výroku a jeho kontextu dostatočne zrejmé, o akú osobu sa jedná, pričom pre konštatovanie o neoprávnenom zásahu do dobrej povesti právnickej osoby nemusí byť osoba, ktorej sa tento zásah týka, identifikovaná celým obchodným menom. V danom prípade podľa žalobkyne z celkového kontextu prejavu žalovanej ako aj formulovania predmetnej časti prejavu, ktorý sa týkal toho, že v priemyselnom parku Chemes končia firmy pre zlé podmienky, nepochybne vyplýva, že tento výrok sa dotýkal žalobkyne. Dotknutá osoba totiž nemusí byť v prejave presne označená, ale postačuje uvedenie takých údajov, ktoré navodzujú spojitosť s určitou právnickou osobou. Zároveň žalobkyňa podotkla, že témou mestského zastupiteľstva bola energetika a výrobcom energií v priemyselnom parku je CHEMES, a.s. Humenné, preto vychádzajúc zo súvislostí prejavu žalovanej a kontextu programu mestského zastupiteľstva je zrejmé, že výroky žalovanej sa týkali žalobkyne. Aj z hľadiska významu použitých slov v slovnom spojení „v priemyselnom parku Chemes“ je zrejmé, že toto slovné spojenie vyjadruje určitý priestor (areál, priemyselný objekt a pod.) a nie obchodnú spoločnosť, pričom dlhodobo je prevádzkovateľom (správcom) priemyselného parku Chemes práve žalobkyňa, ktorá takto vystupuje na verejnosti a pri rokovaniach s obchodnými partnermi. Napokon dovolateľka poukázala na to, že v tomto smere nie je vylúčená ani pluralita subjektov oprávnených domáhať sa práva na ochranu dobrej povesti, keďže v názve tak žalobkyne ako aj spoločnosti Priemyselný park Chemes, s.r.o. je označenie Chemes, čo môže vyvolávať u adresátov prejavu možnosť zámieny týchto subjektov. Na základe uvedeného navrhla, aby dovolací súd zrušil rozhodnutia súdov nižších inštancií a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, alternatívne zmenil napadnuté rozhodnutie a žalobe vyhovel v celom rozsahu.

4. Žalovaná sa k podanému dovolaniu písomne nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP),

bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je síce procesne prípustné, ale nie je dôvodné a preto ho zamietol (§ 448 CSP).

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 SP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Žalobkyňa vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP namietala nepreskúmateľnosť a nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu.

11. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

12. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4 Cdo 3/2019, 8 Cdo 152/2018, 5 Cdo 57/2019) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

13. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Súdny oboch nižších inštancií v odôvodneniach svojich rozhodnutí podrobne popísali obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, vysvetlili, ako ich skutkové tvrdenia a právne argumenty posúdili, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, prečo nevykonali ďalšie

navrhnuté dôkazy, a zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Myšlienkový postup súdov je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijali.

13.1. Z odôvodnenia rozhodnutí súdov (oboch) nižších inštancií je zrejmé, z akých skutkových zistení a právnych úvah vychádzali, keď dospeli k záveru o nedôvodnosti žalobkyňou uplatneného nároku. Odvolací súd zrozumiteľne objasnil, z akých dôvodov mal v preskúmvanej veci za to, že prednesmi (tvrdeniami) žalovanej nedošlo k zásahu do dobrej povesti právnickej osoby (žalobkyne).

13.2. Žalobkyňa odvolaciemu súdu konkrétne vyčítala, že sa súd nevysporiadal so všetkými pre konanie podstatnými a rozhodujúcimi skutočnosťami, najmä s argumentami týkajúcimi sa aktívnej vecnej legitímácie žalobkyne v súvislosti s výrokom žalovanej, že „v Priemyselnom parku CHEMES končia firmy pre zlé podmienky“. Dovolací súd však takúto vadu v posudzovanom spore nezistil. Na bližšie objasnenie veci uvádza, že odvolací súd s poukazom na § 19b ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka konštatoval, že z výpisu Obchodného registra nepochybne vyplýva skutočnosť, že spoločnosť Priemyselný park CHEMES je samostatnou právnickou osobou, ktorá je zapísaná v Obchodnom registri a len táto právnická osoba má právo domáhať sa návrhom prípadného zásahu do jej dobrej povesti. Z uvedeného potom vyvodzoval záver, že spoločnosť CHEMES a.s., Humenné, ktorá je v danom spore žalobkyňou, nie je aktívne vecne legítimovanou v súvislosti s predmetným tvrdením žalovanej. Odvolací súd dodal, že aktívne legítimovaným subjektom pre nárok na ochranu názvu právnickej osoby je teda len právnická osoba, ktorá má na názov právo, pričom právo na názov je absolútnej povahy a ako také nie je samostatne prevoditeľné. K odvolacím tvrdeniam žalobkyne, že nemusí byť presne označená dotknutá osoba, ale postačuje uvedenie údajov, ktoré navodzujú spojitosť s určitou právnickou osobou a že samotná žalobkyňa dodáva energie do Priemyselného parku, odvolací súd pripomenul, že ide o tvrdenia, ktorým nemožno priznať právnu relevanciu vo vzťahu k prejednávánemu nároku. Vychádzajúc z dotknutých ustanovení Občianskeho zákonníka zaujal názor, že možnosť domáhať sa ochrany dobrej povesti právnickej osoby je viazaná len pre tú právnickú osobu, ktorá bola špecifikovaná a ktorej názov je zapísaný v Obchodnom registri. K ostatnej argumentácii v tomto kontexte odvolací súd dodal, že ju nemožno prijať ako dôvodnú bez ohľadu na to, či podobne nazvaná právnická osoba by bola spoločníkom v právnickej osobe alebo nie a je nepochybne, že právnická osoba Priemyselný park CHEMES je osobou, ktorá je spôsobilá mať práva a povinnosti a táto bola jednoznačne špecifikovaná vo výroku, ktorý predniesla žalovaná. Odvolací súd sa zároveň riadne vysporiadal s odvolacími námietkami týkajúcimi sa ďalších výrokov prednesených žalovanou, keď sa predovšetkým stotožnil s obsahom detailnej argumentácie súdu prvej inštancie k tejto problematike a neopomenul upriamiť pozornosť na kontext, v akom boli predmetné výroky prednesené. Dovolací súd v tejto súvislosti osobitne vyzdvihuje zdôvodnenie neúspechu žalobkyňou uplatneného nároku súdom prvej inštancie, a to vo vzťahu ku každému z výrokov, na základe ktorých sa žalobkyňa domáhala ochrany v tomto konaní. Súd prvej inštancie sa v odsekoch 32. až 39. svojho odôvodnenia jednotlivo vysporiadal s každým sporným prednesom žalovanej, a to zo všetkých hľadísk (forma a obsah sporného prejavu, skutkové tvrdenia a hodnotiace úsudky, primeranosť prejavov, aplikácia testu proporcionality) relevantných pri posudzovaní neoprávnenosti zásahu do dobrej povesti. Odvolací súd v tejto korelácii potom zdôraznil kontext súdeného prípadu, keďže sa v danom prípade jednalo o zasadnutie mestského zastupiteľstva, kedy sú prejednávané otázky všeobecne prospešného záujmu s tým, že pri prerokúvaní jednotlivých otázok potrieb mesta prichádza ku konfliktu medzi predstaviteľmi jednotlivých koncepcií, smerujúcemu k dosiahnutiu všeobecného konsenzu, ktorý bude prospešný pre rozvoj mesta ako aj pre potreby jej obyvateľov. Doplnil, že pri prejednávaní takýchto koncepčných otázok je nevyhnutný stret jednotlivých myšlienok a názorov, ktoré nepochybne v záujme všeobecného „blaha“ môžu byť prezentované aj formou, ktorá je prednesená nadnesene či na úrovni zveličujúcich či šokujúcich názorov. Odvolací súd naostatok, nazerajúc na uvedené výroky optikou práva na slobodu prejavu dospel rovnako k záveru, že výroky žalovanej prednesené v rámci debaty o energetickej situácii mesta Humenné, nemohli byť zásahom do dobrého mena právnickej osoby.

14. So zreteľom na uvedené možno konštatovať, že odvolací súd pri hodnotení skutkových zistení a

skutkových záverov neopomenul vziať do úvahy žiadnu z namietaných skutočností, či skutočností, ktoré v konaní vyšli najavo, a je zrejmé, ako a z akých dôvodov meritórne vo veci samej rozhodol. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (ktoré treba v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie chápať ako jeden vecný celok) spĺňa požiadavky zákonného ustanovenia § 393 CSP týkajúceho sa náležitostí odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že žalobkyňa sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jej predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľka so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutí súdov oboch nižších inštancií nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

15. Keďže dovolací súd dospel k záveru, že žalobkyňa neopodstatnene namieta, že jej odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP), pristúpil k posúdeniu dovolania žalobkyne aj z hľadiska ďalšieho uplatneného dovolacieho dôvodu - nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom.

16. Žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (odvolací súd sa svojím rozhodnutím odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu) a z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP (právna otázka nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte vyriešená).

17. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

18. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

19. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

20. Pre procesnú situáciu, v ktorej § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska citovaného zákonného ustanovenia môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

21. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej

riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. V zmysle judikátu R 71/2018 patria do tohto pojmu predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Jeho súčasťou je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili.

22. Žalobkyňa v preskúmvanej veci namietala nesprávne posúdenie neoprávnenosti zásahu do dobrej povesti žalobkyne výrokmi žalovanej, ktorými sa zaoberal odvolací súd v bode 23. odôvodnenia a súd prvej inštancie v bodoch 33. až 39. Podľa jej názoru sa pri riešení uvedenej otázky odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

23. Dovolací súd už v rozhodnutí sp. zn. 4 Cdo 34/2020 uviedol, že občianskoprávna ochrana dobrej povesti právnickej osoby vyplývajúca z ustanovenia § 19b ods. 2, ods. 3 Občianskeho zákonníka prichádza do úvahy vtedy, ak nepravdivé tvrdenie a neprimeraný hodnotiaci úsudok je považovaný za neoprávnený zásah, ktorý z objektívneho hľadiska bol spôsobilý privodiť ujmu do práva na ochranu dobrej povesti právnickej osoby. Medzi neoprávneným zásahom a vzniknutou ujmou na dobrej povesti právnickej osoby musí byť príčinná súvislosť.

24. Podľa čl. 19 ods. 1 ústavného zákona č. 460/1992 Z.z. Ústavy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „ústava“) každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

25. Podľa čl. 26 ods. 1, ods. 2 veta prvá, ods. 4 ústavy, sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené. Každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu. Slobodu prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti.

26. Podľa čl. 10 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) každý má právo na slobodu prejavu. Toto právo zahŕňa slobodu zastávať názory a prijímať a rozširovať informácie alebo myšlienky bez zasahovania štátnych orgánov a bez ohľadu na hranice. Tento článok nebráni štátom, aby vyžadovali udeľovanie povolení rozhlasovým, televíznym alebo filmovým spoločnostiam.

26.1. Výkon týchto slobôd, pretože zahŕňa aj povinnosti aj zodpovednosť, môže podliehať takým formalitám, podmienkam obmedzeniam alebo sankciám, ktoré ustanovuje zákon a ktoré sú nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, územnej celistvosti, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky, ochrany povesti alebo práv iných, zabráneniu úniku dôverných informácií alebo zachovania autority a nestrannosti súdnej moci.

27. Sloboda prejavu je základným pilierom demokratickej spoločnosti, v ktorej je každému dovolené vyjadrovať sa k verejným veciam a vynášať o nich hodnotové sudy. K veciam verejným nepochybne patrí činnosť orgánov verejnej moci, vrátane rozhodovacej činnosti súdov, ako aj činnosť osôb pôsobiacich vo verejnom živote. Sloboda prejavu však nie je bezbrehá; ústavou zaručené právo vyjadrovať svoje názory je obsahovo obmedzené právami iných, najmä čl. 19 ústavy. Pri kolízii oboch ústavou garantovaných práv a aplikácii ustanovenia § 19b ods. 3 Občianskeho zákonníka v súvislosti s uplatňovaním ochrany dobrej povesti právnickej osoby, je povinnosťou súdu vždy interpretovať jednotlivé zákonné ustanovenia z pohľadu účelu a zmyslu ochrany ústavou garantovaných práv a slobôd. Pri strete slobody prejavu s právom na ochranu dobrej povesti právnickej osoby je vždy nevyhnutné

skúmať mieru (intenzitu) porušenia základného práva na ochranu dobrej povesti právnickej osoby v kontexte so slobodou prejavu a s právom na informácie so zreteľom na požiadavku proporcionality uplatňovania týchto práv. Teória a súdna prax preto rozlišuje medzi skutkovými tvrdeniami, u ktorých možno zisťovať ich pravdivosť a hodnotovými úsudkami, kde tá možnosť je podstatne obmedzená (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 15. decembra 2009 sp. zn. II. ÚS 152/08).

28. Test proporcionality (stricto sensu) ako súbor získaných informácií pomáha orgánu aplikácie práva zistiť, či zásah do základných práv a slobôd (ne)bol v súlade s ústavou, ako aj jeho primeranosť voči cieľu, ktorý sa obmedzením sleduje. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že obmedzenie akéhokolvek základného práva alebo slobody, t. j. aj slobody prejavu možno považovať za ústavne akceptovateľné len vtedy, ak ide o obmedzenie, ktoré bolo ustanovené zákonom, resp. na základe zákona, zodpovedá niektorému ustanovenému legitímnemu cieľu a je nevyhnutné v demokratickej spoločnosti na dosiahnutie sledovaného cieľa. Ospravedlňuje ho existencia naliehavej spoločenskej potreby a primerane (spravodlivo) vyvážený vzťah medzi použitými prostriedkami a sledovaným cieľom, t. j. musí ísť o obmedzenie, ktoré je v súlade so zásadou proporcionality (napr. I. ÚS 416/2011, m. m. I. ÚS 4/02, I. ÚS 36/02, I. ÚS 193/03).

29. Dovolací súd pre úplnosť v tejto súvislosti zdôrazňuje, že porušenie práva na dobrú povest' môže byť spôsobené len takými skutkovými tvrdeniami, ktoré sú difamačné, a tak spôsobilé privodiť ujmu na dobrej povesti dotknutého subjektu, o takéto tvrdenia však nešlo. Hodnotiaci úsudok a tvrdenie skutočnosti sa zásadným spôsobom líšia, lebo kým existencia skutočnosti môže byť preukázaná, pravdivosť hodnotiacich úsudkov nie je dokázateľná, keďže tie nepopisujú skutočnosť, ale naopak ju (viac alebo menej) voľne interpretujú, čo ale neznamená, že sú v rámci konania o ochranu dobrej povesti celkom nenapadnuteľné (napr. uznesenie najvyššieho súdu z 23. septembra 2009 sp. zn. 4 Cdo 212/2007).

30. Aj Európsky súd pre ľudské práva pri posudzovaní limitov slobody prejavu starostlivo rozlišuje medzi faktami a hodnotiacimi úsudkami. Existenciu faktov možno preukázať, zatiaľ čo otázka pravdivosti hodnotiacich úsudkov nepripúšťa dôkazy (Lingens c. Rakúsko, rozsudok z roku 1986, obdobne Feldek c. Slovenská republika, rozsudok z 27. februára 2001). Aj keď hodnotiaci úsudok vzhľadom na svoj subjektívny charakter vylučuje dôkaz pravdy, musí vychádzať z dostatočného faktického základu (Jeruzalem c. Rakúsko, rozsudok z 27. februára 2001).

31. Vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP dovolací súd dospel k záveru, že sudy nižších inštancií sa náležite vysporiadali s doterajšou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu v otázke posúdenia zákonných predpokladov pre uplatnenie práva na ochranu dobrej povesti právnickej osoby, keď dôsledne rešpektovali vyššie uvedené výkladové pravidlá vo vzťahu ku každému zo sporných výrokov žalovanej.

31.1. Rozhodnutie súdu prvej inštancie (s ktorým tvorí potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu jeden vecný celok) v odsekoch 32. až 39. odôvodnenia obsahuje detailné vyhodnotenie formy a obsahu jednotlivých prednesov žalovanej. Súd prvej inštancie primárne rozlišoval, či išlo v danom prípade o skutkové tvrdenie alebo hodnotiaci úsudok a následne posudzoval pravdivosť vyslovených skutkových tvrdení a zároveň prostredníctvom aplikácie testu proporcionality hodnotil spôsobilosť každého z výrokov (vrátane hodnotiacich úsudkov) privodiť ujmu na dobrej povesti žalobkyne. Sudy v danej veci tiež dôsledne skúmali, či sa jednotlivé výroky týkali samotnej žalobkyne a ich závery ani v tejto časti nemožno považovať za neadekvátne.

31.2. Napokon nebolo možné ponechať bez povšimnutia ani to, že sudy nižších inštancií posudzovali výroky žalovanej aj z hľadiska toho, v akom kontexte boli prednesené, pričom správne konštatovali, že žalovaná inkriminovanými výroky realizovala svoje ústavné právo vyjadrovať názory a rozširovať informácie. Zároveň dospeli k zodpovedajúcemu záveru, že vzhľadom na obsah výrokov a použité výrazové prostriedky, sporné výroky neprekročili rámec prípustnej kritiky. Po preskúmaní jednotlivých výrokov v korelácii s miestom a toho, pri akej príležitosti odzneli (zasadnutie mestského zastupiteľstva)

nie je možné uvedené závery považovať za nesúladne s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu.

32. Uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP preto dovolací súd nepovažoval za relevantný z hľadiska prípustnosti dovolania, lebo napadnutým rozhodnutím nedošlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v otázke posúdenia neoprávnenosti zásahu objektívne spôsobilého vyvolať ujmu na dobrej povesti právnickej osoby (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 34/2020, 4 Cdo 149/2009, 4 Cdo 212/2007, 1 Cdo 113/2009).

33. K dovolaciemu dôvodu uplatnenému podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dovolací súd uvádza, že ustanovenie § 432 ods. 2 CSP uvádza spôsob, ako má dovolateľ dovolací dôvod podľa tohto ustanovenia vymedziť. Uvedené ustanovenie je nutné vykladať v súvislosti s § 421 CSP zakladajúcim prípustnosť dovolania v prípade nesprávneho právneho posúdenia veci, čo znamená, že dovolateľ je povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň pri ktorej riešení sa odvolací súd buď odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

34. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, by mal dovolateľ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom, ktorú dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti doposiaľ neposudzoval a uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Dovolací súd opätovne zdôrazňuje, že správnosť súdmi riešených skutkových otázok nemôže byť v dovolacom konaní podrobená meritórnemu prieskumu, lebo dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP); skutková okolnosť (t. j. skutková otázka, resp. riešenie skutkovej otázky) z hľadiska § 421 ods. 1 CSP je irelevantná.

35. Dovolací súd uvádza, že žalobkyňa náležitým spôsobom nevymedzila právnu otázku zásadného významu v súlade s ustanovením § 432 až § 435 CSP. Námietky týkajúce sa konkrétneho označenia obchodného mena právnickej osoby, formulácie posudzovaného výroku z hľadiska jeho jazykového vyjadrenia, či kontextu, v akom bol prednesený, ktoré boli dovolateľkou prezentované v súvislosti s posúdením toho, či smerovali voči konkrétnej právnickej osobe, sa týkajú skutkového stavu. Otázka, či z výroku žalovanej bolo alebo nebolo možné jednoznačne špecifikovať, že má ísť o žalobkyňu, je otázkou skutkovou, keď súdy nižších inštancií jednoznačne ustálili, že konkrétne tvrdenia žalovanej boli prednesené nie voči žalobkyni, ale voči spoločnosti Priemyselny park Chemes, s.r.o. Nejedná sa teda o právnu otázku zásadného významu, ale o otázku skutkovú. Keďže dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení ani na prehodnotenie vykonaných dôkazov, predmetná dovolacia argumentácia žalobkyne týkajúca sa skutkového stavu je z tohto dôvodu nespôsobilá založiť prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

36. Vzhľadom na vyššie uvedené dospel dovolací súd k záveru, že podané dovolanie nie je dôvodné a preto ho zamietol (§ 448 CSP).

37. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v zmysle § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP tak, že úspešnej žalovanej v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP) v záujme rozumného usporiadania procesných nárokov strán v súlade so zásadou procesnej ekonómie (článok 4 ods. 2 v spojení s článkom 17 Základných princípov CSP) náhradu trov dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že jej v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli, ani jej nevyplývajú z obsahu spisu (R 72/2018).

38. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 2 : 1.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.